

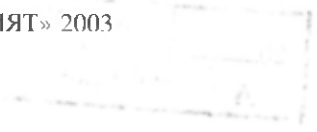

Styler Grant

АБДУЛЛА ОРИПОВ

ШОИР ЮРАГИ

ТОШКЕНТ «МАЪНАВИЯТ» 2003

УЗ 2

Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири Абдулла Ориповнинг ушбу тўпламидан асосан кейинги уч-тўрт йилда ёзилган яши шеърлари ўрин олди. Атоқли шоирнинг буюк Истиқлолнинг ҳаётбахш неъматларидан руҳ олган турфа мавзулардаги гафаккур дурлари ўқувчиларга манзур бўлади деб ўйлаймиз.

NO 29193
2/81

0 4702620204-12
M25/04/-03

©«Маънавият», 2003

2003	Alisher Navoiy
A665	O'zbekiston

NO

ШОИР ЮРАГИ

Ўтар бу кўприкдан жамики жонзот,
Чумолидан тортиб филлар ҳам ўтар.
Султонлар ўтади гоҳ шод, гоҳ ношод,
Занжирларин судраб куллар ҳам ўтар.

Элчиларга ўхшаб турфа замондан
Шалок аравалар, “мерс”лар ўтади.
Рўбарў келишиб икки томондан,
Бир-бирига тамом терслар ўтади.

Суйишганлар ўтар суяб бир-бирин,
Бузувчилар ўтар, ўтар усталар.
Хушёрлар ўтади тежаб кўз қирин.
Ўтади эмаклаб пиёнисталар.

Ўтиб бораётир ана жуфт гуруҳ,
Бири шўҳ, бировин кўзларида нам.
Етаклаб бормокда бирини шукуҳ,
Бошқа бировини етаклаган ғам.

Олифталар ўтар – ғариб сийрати,
Ботирлар ўтади – қалбида ўтлар.
Бешиқлар ўтади – дунё зийнати,
Ўтади лапанглаб, вазмин тобутлар.

Муттасил бу йўлда келади тўқнаш
Нур билан зулумот, ўлим ва ҳаёт.
Бу кўприк оламнинг ўзига ўхшаш,
Бир фарқи – соҳиби ихтиёрсиз зот.

Кўприк остидаги жўш урган дарё.
Сув эмас – ўтганлар тахир кўз ёши.
Хар нени кўтарган бир ўзи танҳо,
Бор на таъмирчиси, на бир юкдоши.

Бу кўприк, бу кўприк қуласа агар,
Не ҳислар қоларди сарсон-саргардон.
Гарчи қисматида бор қанча хатар,
Хар нечук барига у баалоғардон...

2000 йил, август

ЎЗБЕКИСТОН АСРИ

Етармизми юз йилликнинг охирига ҳам,
Кўярмизми Янги аср пойига қадам.

У кунларни кўриш бизга насиб этгайми,
Илтижомиз Яратганга бориб этгайми.

Кечагина яшардик шу хаёллар билан,
Иштибоҳу ўйлар билан, саволлар билан.

Афсус, бунга етолмади қанча инсонлар,
Қанча-қанча азиз зотлар, жаннати жонлар.

Раҳмат қилсин барчасини Аллоҳнинг ўзи,
Чақнадими, бир кун сўнгай умр юлдузи.

Ёзган экан тирикларнинг пешонасига,
Бизлар етдик Янги аср остонасига.

Шукроналар айтсак оздир бу инъом учун,
Шарафлайлик омад деган даҳонинг кучин.

Лекин ушбу остонага ким келди қандок?
Ўтган йўлинг нечук бўлса, аъмол ҳам андок.

Кимдир келди бу маррага урушлар билан,
Талотўплар, бир-бирини суришлар билан.

Кўзда ёши дарё-дарё халқлар келдилар,
Етим-есир, насибаси талхлар келдилар.

Шоҳлар келди, бойлар келди, гадолар келди,
Севишганлар – ишк йўлида адолар келди.

Келди аср оғушига эртаси порлоқ,
Бешигида қиқир-қиқир кулган чакалоқ.

Лекин менинг толеимга ҳавас қил, олам,
Мен беназир бир хис билан ғолиб чиндан ҳам.

Неча асрий занжирларни таппладим узиб,
Ҳаким еган ёвуз кучлар кетдилар тўзиб.

Бош устимдан ўтди канча тўфон, қасирга,
Минг шукурки, озод етдим Янги асрга.

Ўзбекистон – она юртим, ота маконим,
Шу бепоён жаҳон ичра тенгсиз жаҳоним.

Янги даврон қошонаси ўзинг бўлгайсан,
Иншооллоҳ, энди абад нурга тўлгайсан.

Ишончимнинг боиси бор баридан ортик,
Аллоҳ сенга буюк хислат айламиш тортик:

Меҳнат ҳам бор, шавкат ҳам бор, карвон ҳам
бордир.

Дунё ҳавас айлагулик Сарбон ҳам бордир.

Фотиҳага қўл оч энди, бут бўлсин қаср,
Ўзбекистон асри бўлгай шаксиз бу аср!

2000 йил, январь

ЎЗБЕКМАН

Янги бир асрнинг остонаси бу,
Етишдим умримнинг қутлуғ ёшига.
Тилимда шукрова, дилимда ғулу,
Тарих саркотибин келдим қошига:

Мана, мен ўзбекман, қўлимда туғим
Ва барча аъмолим битилган китоб.
Шунинг ичидадир борим ва йўғим,
Шунинг ичидадир мен учун офтоб.

Ўзбекман, иншооллоҳ, иймоним бутун,
Тилим қисик эмас башариятдан.
Кимгадир тенгдирман, кимдандир устун,
Зувалам корилган самимиятдан.

Ўзбекман, гоҳида иқболим кулиб,
Гоҳида ўзимдан чиққан офатим.
Дунёни олсам-да жаҳонгир бўлиб,
Гўдак йиғисига йўқдир тоқатим.

Ўзбекман, қанчалик жафо чекмайин,
Ўзимга ҳақ эдим, ўзимга ҳақман.
Яшадим ёвларга бўйин эгмайин,
Бугун ўз эркига эришган халқман.

Истиклол, кетма юрт пешонасидан,
Толе, тарк этмагин бизни илоҳим.
Мана, янги аср остонасидан
Ўтдим. Бисмиллоҳир Роҳмонир Роҳийм.

2000 йил, декабрь

БУЮК КИТОБ

Табиатнинг чархи мангу,
Бахору ёз кишлаётир,
Барчасидан инсон эзгу,
Буюк китоб ишлаётир.
Армон борми, орзу борми,
Халқим дилга эшлаётир,
Бизга аён дўстми – ёрми,
Буюк китоб ишлаётир.

Сайлов бўлди, сийлов бўлди,
Кимдир лабин тишлаётир,
Лекин элнинг кўнгли тўлди,
Буюк китоб ишлаётир.
Ватан, сени қанча эллар
Орзу эгиб тушлаётир,
Ило бахтли бўлсин улар,
Буюк китоб ишлаётир.

Ха, бу китоб ишлар мангу,
Чунки ҳақни пешлаётир,
Мисли Темури “тузуги” бу,
Буюк китоб ишлаётир.
Кўксин кериб яйловларда
Арғумоклар кишнаётир,
Уч жилолик яловларда
Буюк китоб ишлаётир.

Ислом оға, кўлингизни
Халқим яна ушлаётир,
Аллоҳ берсин йўлингизни,
Буюк китоб ишлаётир.
Озод юртнинг метин сафин
Жумла жаҳон хушлаётир,
Қутлаб сиздек муаллифин,
Буюк китоб ишлаётир.

2000 йил, февраль

БИР ҚАРАСАМ...

Бир қарасам, дўсту ёрдан кўнглим тўклай,
Бир қарасам, атрофимда ҳеч ким йўкдай.

Бир қарасам, суянчикдай болаларим,
Бир қарасам, улар синик лолаларим.

Бир қарасам, бу дунёда бахтим бордай,
Бир қарасам, буткул олам менга тордай.

Бир қарасам, муродимга етгандайман,
Бир қарасам, кўзим очик кетгандайман.

Бир қарасам, шон-шуҳратга йўғрилганман,
Бир қарасам, эндигина туғилганман.

1998 йил, август

* * *

Дедилар: – Чакмаган қайси юрт эрур,

Буюк Сохибқирон сочган зиёдан.

Жавоб бердиларки: – Ҳеч сўнмас бу нур

Таралган энг аввал Қашқадарёдан.

Дедилар: – Қайси эл бедор доимо,

Завқ олар меҳнатдан, сулув дунёдан.

Жавоб бердиларки: – Шоир, уламо,

Санъаткорлар чиққан Қашқадарёдан.

Дедилар: – Жаҳонга буюк юртбоши

Парвоз айлаганди қайси маъводан.

Жавоб бердиларки: – Ҳурлик қуёши

Балққанди даставвал Қашқадарёдан.

Даставвал, даставвал Қашқадарёдан!

• 1999 йил

ОЗОД РЕСПУБЛИКАМ

Айни чоғ, етти йил бундан муқаддам,
Ижобат топганди асрий ниятим.
Ўзингсан интилиб етишган Каъбам,
Озод Республикам – Жумҳуриятим!

Кадим боболарим ёдимга келгай,
Сен ўзинг ғурурим, сен – ҳамиятим.
Сенинг қанотингда авлодлар елгай,
Озод Республикам – Жумҳуриятим!

Уч минг йиллар аввал Зардуштий бўлиб
Дунёга келгандинг сен – жамиятим.
Қуллайман мен сени фахрга тўлиб,
Озод Республикам – Жумҳуриятим!

Етти ҳаж савобин тошум бегумон,
Сени бир куйласам, эй Хурриятим!
Ўзбекистон – юртим, Ватан жонажон,
Озод Республикам – Жумҳуриятим!

1998 йил, август

ЙЎЛТЎСАР

Оқар сувга ўхшар Инсон умри ҳам,
У ҳам ўтган жойин айлагай жаннат.
Аммо ўзанидан заққум оққан дам
Дўзах захри қолур ўрнида фақат.

Балки Сен билмассан, нимадир савоб,
Балки яхшиликка бормаган қўлинг?
Сенга ким амр этди, айлагил жавоб,
Нечун ёвузликка бурилди йўлинг?

Боболар демишлар, ҳатто пашшага
Бу ёруғ оламда бермагил озор.
Наҳот зулм билан тўлсанг нашьага,
Наҳотки сенинг ҳам Инсон номинг бор?

Ҳатто ўлимтиқлар эгаси – қузғун
Меҳр билан боққай ошиёнига.
Ўша тоғу тошлар юрт унинг учун,
Ўзи паноҳ бўлгай ўз маконига.

Ўрмонлар ботири наъравор фил ҳам
Шайлангай атрофи хатарга тўлса,
Филчасин кўриқлаб буткул уюр жам,
Аза очар эмиш бир қавми ўлса.

Эгасиз кимса йўқ, ҳар бир жонзотнинг
Бордир теппасида Парвардигори.
Азалий қонуни шулдир ҳаётнинг:
Бузса иморатни – бузгай меъмори!

Сенинг қабохатинг, сенинг дастингдан
Юртингда кўчаю кўйлар безовта.
Туккан Ватанингга қилган қасдингдан
Мозорлар безовта, тўйлар безовта.

Ўзбекча сўзлайсан, даҳшат нақалар,
Қаломим, сен бугун заҳар нечоғли.
Отанг ўртанмоқда қуёшдан баттар,
Онанинг юзлари ойдан-да доғли.

1999 йил

ИККИ ШОИР

(Ҳазил)

Бир шоир арз этди иккинчисига:
– Дўстим, шоирликдан энди воз кечгум!
Қанча интилмайн халқнинг ичига,
Шеъримни ўқимас, ўқимас ҳеч ким.

Иккинчиси уни юпатиб деди:
– Олдинроқ кетибман мен сендан кўра.
Халқ-ку ўқимасди мени ҳам, энди
Ўзим ҳам ўқимай қўйганман, жўра.

1999 йил

ЖАЗО ТОПКУСИДИР..

Бировга ёмон сўз айтсам мен агар,
Тушунардим унинг жавоби қайтса.
Чидардим ўзимга сочишса захар,
Гинаси бўлса гар юзимга айтса.

Кимдир Ватанинга тош отса бироқ,
Беғуноҳ бандалар бағрин қилса қон.
Шарҳлаб беролмайман бу ҳолни мутлоқ,
Буни тушунмайман асло, ҳеч қачон.

Сенга шеърим ёқмас, кимимдир ёқмас,
Айт, не гуноҳи бор бутун бир халқнинг?
Билиб кўй, бу дарё тескари оқмас,
Сенга жазоси бор яратган Ҳақнинг!

2000 йил, август

АЖРИМ

Дунёнинг ярмини сайр этди ўғлон,
Келиб отасидан сўради ажрим:
– Чив дўст тополмадим нега, отажон?!
Ота эса жим.

Яна дунё кезди чарчамай ўғлон,
Яна отасидан сўради ажрим:
– Вафо тополмадим нега, отажон?!
Ота ҳамон жим.

– Нега саволимга бермайсиз жавоб?! –
Ўғлон турар эди нолакор, ҳақир.
Ота жавоб қилди уҳ тортиб шу тоб:
– Сен ҳам бор нарсани ахтар-да ахир!..

2000 йил, февраль

ОЛИЙ НЕЪМАТ

Бир Хожа йўликди ногаҳон дардга,
Холи танг, ранги ҳам айланган зардга.

Қилмаган дорию дармон қолмади,
Елиб-югуришдан армон қолмади.

Дунёдан умидин узар бўлди у,
Охират кенгашин тузар бўлди у.

Хуллас, паймонаси тўлганда буткул,
Кирди эшигида ишлаб юрган кул.

Қулнинг табибликка дахли бор эди,
Унга шу аснода омад ёр эди.

Қулдан бўлдимикан Халлоқданми ё,
Хожа шифо топди, ба ҳаққи худо:

– Аё, кул, сен бўлдинг дардим давоси,
Қилган хизматингнинг йўқдир баҳоси.

Сочайин бошингдан олтин ва кумуш,
Олгин хазинамдан энг катта улуш.

Истасанг, мулкимнинг тенг ярмин берай,
Токи мен қулимни шод, хуррам кўрай.

Қул деди: –Хозирман хизматингизга,
Раҳмат ҳам айтурман химматингизга.

Бирок ҳозиргина дедингиз, Хожам,
Яъни хизматимга баҳо йўқ ҳеч ҳам.

Лекин олтиннинг ҳам баҳоси бор-ку,
Олтиннинг баҳосин берган бозор-ку.

Ҳатгоки хуннинг ҳам нархи бор, Хожам,
Бебахонинг бундан фарқи бор, Хожам.

Хожа ўйлаб деди: – Нима экан у?
Қандайин неъмат у? Қандайин инжу?

Айтгин армонингни, бажаргум шу зум,
Ахир, сен туфайли очикдир кўзим.

Қул деди: – Бир неъмат бордир – бебаҳо,
Унга садқа бўлсин молу мулк, дунё.

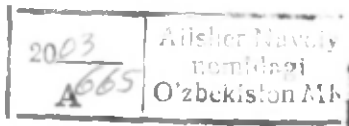
Фалаклар бекордир унинг қошида,
Малаклар бекордир унинг қошида.

Унга нисбат берса – қафасдир жаннат,
У шундоқ тансиқ ҳис, тенги йўқ неъмат.

– Унинг номи не деб, кистарди Хожа,
Сирни билмоқликни истарди Хожа.

Қул деди: – Бу неъмат жондан-да тотлик,
Номи Озодликдир, номи Озодлик!

1999 йил, август.

ГУЛЛИВЕР

Миттиларга улкан кўринар олам,
Улканлар наздида миттидир дунё.
Дейдилар, Гулливёр деган бир одам
Аён кўрган эмиш уларни гўё.

Атрофин улканлар қуршагани чок,
Гулливёр заррадир, у – йўк, у – ўлган.
Митти одамчалар қошида бироқ
Гулливёр буюқдир, Гулливёр – улкан!

1999 йил

НАДОМАТ

Қаршимда турибсан ҳасратга тўлиб,
Сабабин яшириб мендан нетасан.
Бир нодон болани туғдириб кўйиб,
Ўшанинг дастидан ўлиб кетасан.

Балки фақатгина умр йўлдошинг
Сўнгги лаҳзада ҳам ғамингни егай.
Анови нодон-чи, еб бўлгач бошинг,
На афсус чекади, на раҳмат дегай.

1999 йил

ТУШ

Агарда туш билан ўзгарса дунё,
Туш билан айланса вақту замонлар,
Ёмон туш кўрганлар кўкармай асло,
Кирилиб кетарди аллақачонлар.

Яхши тушлар кўрсин ҳар ким ҳам, бироқ
Бу билан ҳам битмас дунё ишлари.
Яхши туш кўрганлар ҳам билмай мутлоқ.
Бахтли яшар эди эҳтимол бари.

1999 йил

* * *

Стадион гувлайди,
Одам лиқ тўла.
Бу ерда жам бўлмиш турфа тил, овоз.
Уларнинг барчасин кучиб бир йўла,
Дўстим деб атамоқ ғалати бир оз.

Стадион гувлайди.
Одам лиқ тўла.
Фақат Ҳаққа аён улар сийрати.
Уларнинг барчасин сўкиб бир йўла,
Ғаним демоклик ҳам анча ғалати.

2000 йил, август

* * *

Меъмор умр бўйи хафсала ила
Гўзал бир иморат айлади бунёд.
Бирок ногаҳонда машъум зилзила
Вайрон килди уни, килди-ку барбод.

Худди шу сингари, кургаймиз биз ҳам
Умр деб аталмиш гўзал бинони.
Бирок етиб келар манъум сўнгги дам,
Вайрон этар уни ажал тўфони.

2000 йил, август

МЕН ФАҚАТ...

Мен фақат Сен учун яшадим десам,
Бир оз лоф бўларди ва бир оз ёлғон.
Гоҳи босганида тўфон каби ғам,
Кўзимга кўрингай ўзимдаги жон.

Сенсиз ҳам яшадим десам мен агар,
Десамки, сенсиз ҳам танамда бор жон,
Ишонгил, бу гапим баридан баттар,
Ёлғон бўлар эди, тамоман ёлғон.

2000 йил, август

АКТЁР

Бир кун томошага тушиб лаҳзада
Турфа актёрларни кўриб қайтибсан.
Лекин сен уларни фақат сахнада
Мавжуд деб ўйласанг, бекор айтибсан.

Чин актёр санъат деб, бағрини тиглаб,
Амаллаб кунини кўриб юради.
Шундай инсонлар бор, бир кўзи йиғлаб,
Битта кўзи эса кулиб туради.

Шундай инсонлар бор, вой отам, дея
Бир зумда ўзгарар турки, сиёғи.
Лекин ўша маҳал, ўша сония
Онасин кўксида турар оёғи.

Шундай инсонлар бор, гўё юртпарвар,
Юртини улуғлар гўё хар сўзи.
Лекин разм солиб қарасанг агар,
Амал поясида иккала кўзи.

Санъатга умрини ким этмиш фидо.
Шарафи юксалсин, оламни тутсин.
Хаётни ўйин деб билганнинг аммо
Толеи кулмасин, бири кам ўтсин.

2000 йил, февраль

ЙЎҚЛОВ

Ўлмас Умарбеков хотирасига

Чехрангда табассум балқирди доим,
Кўнгили боғинг эди чечакли, гулли.
Арши аълога ҳам сендек мулойим,
Хушсурат бандалар даркор шекилли.

Хар зумда ўлимни кутиб яшамок
Унинг ўзидан ҳам дахшатлироқ хис.
Сенга шундай юрак бермишди Халлок,
Бокдинг ажалнинг ҳам кўзига мунис.

Дунёнинг тагига ўт кетсин, агар
Бағридан яхшини ситиб чиқарса.
Толе бўлолмагай қазойи қадар,
Бахт асли тириклик деган бир нарса.

Ўлмас деб қўймишлар исмингни, биров,
Ўлим тўлғизди-ку умр жомингни.
Фалакнинг бу ажиб ўйинига бок:
Ўлмас деб турибман энди номингни!

Инсон боласига шарафдир ғоят
Халқи рози бўлиб, хотирга олса.
Менинг ушбу шеърим сен учун шояд
Дўстларинг номидан йўқлов бўлолса.

2000 йил, февраль

СИРЛИ ОЛАМ

*Ёзувчи ва муҳаррир укам
Ҳожиакбар ШАЙХОВга*

Ҳожиакбар, сен ажойиб адибсан, кўркам,
Мафтун эдинг бизни нури қаламинг билан.
Бирок нега кўрқитасан, муҳаррир укам,
“Қалб кўзи”ю, мудҳиш “Сирли олам”инг билан.

Хар саҳифа орасидан девлар қутуриб,
Инсу жинслар ғуж-ғуж чикиб келаверади.
Хотин эмас, алвастилар уйни супуриб,
Набиралар “ликочча”дек елаверади.

Дарпардалар силкинади сирли равишда,
Газ ўчокдан чўзилади аждаҳо тили.
Келининг ҳам одам эмас, ёвуз фаришта,
Салом берган “қор одам”нинг жуп босган қўли.

Жиринглайди ярим тунда телефон ногоҳ,
У нариги дунёлардан хабар бўлса-я!
Симёғочла қунишган у қуш эмас, арвоҳ,
Балки ўзга сайёрадан анов ҳамсоя?!

Улар бизни таъкиб этар сира тинмасдан,
Бекорчидай, бошқа қилар ишлари йўқдай.
Биз ҳам учиб юргандаймиз ерга қўнмасдан,
Латиф олма емишидан қорнимиз тўқдай.

Ҳожиакбар, айтганларим келмасин малол,
Ўшаларинг балки дўстдир, ёинки рақиб,

Нима дейсан бу гапимга, балки, эхтимол,
Улар эмас, биз уларни эгармиз таъкиб?!

Балки улар қочиб юрар биздан ҳар лаҳза,
Ер юзига ҳар қалай биз кўпроқ бурчлимиз.
Бизлар моддий дунё, ахир, бизлар бор нарса,
Билиб кўйгин, биз улардан анча қучлимиз.

Мана, битта танишим бор, шунчалар маккор,
Минг ажинанг қиллолмайди унинг ишини.
Сухбатдоши сал анқайса, бермай ҳеч озор.
Қоқиб олар оғзидаги бор-йўқ тишини.

Бошқаси-чи, қитиқламас шайтон сингари,
Лекин гапта бирам чечан, қулдираверар,
Қўйиб берсанг, оқизади сувни тесқари,
Фойдасига бўлмагани бўлдираверар.

Яна бирини билиб бўлмас ёшми ё кекса,
Билиб бўлмас, сигингани раҳмонми, шайтон.
Битта кўзи нимадандир дув-дув ёш тўкса,
Бошқа кўзи нимадандир чарақлар шодон.

Тагин бири қўлларингни ўпишга тайёр,
Номинг сотиб битказади ҳар қандай ишни.
Лойдан ўтгач, унугади барчасин, айёр,
Хатто талаб қила бошлар пойин ювишни.

Булар таъма қулларидир, лўттибоз ва сук,
Хаёлида на Аллоҳ бор, на юртнинг гами.

Бундайларда наинки кўз, қалбнинг ўзи йўқ,
Лекин сирга тўлиб кетган буткул олами.

Хожиакбар, жинларингни эплаб, аслида
Мурасага келтириш ҳам мумкиндир ҳатто.
Лекин шушодқ ёнингдаги инсон шаклида
Яшаб юрган иблислардан асрасин Худо!

2000 йил, октябрь

ЎТИНЧ

Дунёда минг йиллик харобалар кўп,
Урушлардан ёдгор, селлардан ёдгор.
Мозорлар қалашиб ётибди тўп-тўп,
Аслида улар ҳам чўнг харобазор.

Вужудимни тешар йиллар шамоли,
Юрак тилка-тилка турфа озордан.
Болам, хабар олгин, тутмай заволи,
Шоир деб аталган харобазордан.

2000 йил, 4 декабрь

ҚАДАҲ

Турибман кўлимда қадаҳ шу палла,
Демак, жом сўзимни айтмасам бўлмас.
Сизга бахт тилашим мумкин баралла,
Лекин бахтли килиш кўлимдан келмас.

Тилайман албатта соғлиқ ва умр,
Тухфа қилолмасман лекин уларни.
Тилайман ҳеч сўнмас илҳом ва сурур,
Гарчанд беролмасман бу туйғуларни.

Мен фақат сиз учун орттириб алам,
Йўлингиз тўсмасман деворга ўхшаб.
Ғалвали дунёда шунинг ўзи ҳам,
Менинг назаримда, жуда катта гап.

2000 йил, октябрь

НАВРЎЗ

Аввал юрагинга мўралайди у,
Сўнгра куртакларга ўргатади сўз.
Заминнинг кўзидан қочади уйқу,
Демак, Баҳор келди,
Келмоқда Наврўз!

Қишнинг аҳволига боқиб, ҳойнаҳой,
Юм-юм ёш тўқмоқда эриётган муз.
Жилва қилаётир тенгсиз бир чирой,
Демак, Баҳор келди,
Келмоқда Наврўз!

Она бағри каби илиқдир олам,
Харир ҳовур ичра яйрар дала-туз.
Қолди пучмоқларда хазон янглиғ ғам,
Демак, Баҳор келди,
Келмоқда Наврўз!

Яна кўнгиллардан рутубат кетди,
Яна шуълалардан қамашмоқда кўз.
Яна дилдорликнинг фурсати етди,
Демак, Баҳор келди,
Келмоқда Наврўз!

2001 йил, февраль

ҲАММА ҒАП ШУНДА...

Ёшинг олтидами ёки олтмишда,
Майли, қай иш билан машғулсан, бандсан.
Қайси кенглиқдасан, қай муюлишда,
Барибир Ватанга фарзандсан.

Барчага бағрини очар шу Ватан,
Мунаввар кундузу қоронғу тунда.
У сени фарзанд деб олғаймикан тан?!
Ҳамма ғап шунда.

2001 йил, 23 март

ВАТАН УЧУН ЯШАЙЛИК

Ўн гулингдан бир гулинг очилмаган дердилар,
Йўлларингга сочкилар сочилмаган дердилар.
Ўн гулинг ҳам чараклаб очилди-ку, ох, юртим,
Йўлларингга зар-кумуш сочилди-ку, ох, юртим.

Ўзбекистон – ягона Ватан учун яшайлик,
Ватан ичра бу гўзал чаман учун яшайлик.

Айтмасинлар ғанимлар, кимларгадир зор бу юрт,
Буюк Соҳибкирони, Алишери бор бу юрт.
Аллоҳ ўзи етказган инъомини асрагай,
Туғросини, тахтини, Исломини асрагай.

Ўзбекистон – ягона Ватан учун яшайлик,
Ватан ичра бу гўзал чаман учун яшайлик.

Кел, азизим, ёнимга, юлдузмисан, оймисан,
Ўзбегимсан хамиша, юпунмисан, боймисан.
Ватандошим, шу тенгсиз Ватанни куйлашайлик,
Замон келди, бизлар ҳам дунёга бўйлашайлик.

Ўзбекистон – ягона Ватан учун яшайлик,
Ватан ичра бу гўзал чаман учун яшайлик.

2001 йил, август

САҲАРЛИК

Рўза кунларида бизнинг уйда ҳам
Ўчмасди тонгача тоат чироғи.
Ибодат қиларди отам ва онам,
Мен ҳам уйғонардим саҳарлик чоғи.

Мўъжаз дастурхонда шукрона таом:
Битта чалпақ нону майиз ё ўрик.
Саҳарлик жимгина этарди давом,
Буларнинг барига мен ҳам бир шерик.

Йиллар ўтиб кетди, энди мен учун
Армон у кунларнинг ҳар бир фурсати.
Ўша азизларим... улар йўқ бугун,
Битган улар учун рўза муддати.

2001 йил, 20 ноябрь

ЖОНИБЕК

Набирамга

Шу яқин кунларда дунёга келган
Набирам бор менинг, Жонибек деган.

Унга совга излаб, кезиб ҳар ёқни,
Ола кетай дедим битта тойчокни.

Женева кўлининг бўйида яшнаб,
Онаси билан у турарди кишнаб.

– Юр, тойчок, мен билан, Тошкентга кетдик,
Ўртоғинг бор сенинг, исми Жонибек.

Тойчок ирғишларди, кетдик, дер эди,
Бир чопсак Тошкентга етдик, дер эди.

Онаси-чи, боқар гўё ҳоли танг:
– Меҳмоним, бекорга хомтама бўлманг.

Дунёда энг хушнуд, бой чоғимдир бу,
Бу тойчок ўзимнинг тойчоғимдир бу!

Яхшиси, мен сизга берай маслахат,
Эшитинг, у сизга ёкқайдир албат.

Мигти Жонибекка биздан эхтиром,
Тойчок деб атангиз уни. Вассалюм!

2001 йил, декабрь

ОГОҲДИК

Кимдир бошқаларга тилар омонлик,
Кимдир соғинади фақат ёмонлик.

Бир қарасанг ўхшаш рангу рўйлари,
Бироқ тамом бошқа фикру ўйлари.

Сиртдагисин кўриб турибсан ҳар он,
Ичдаги олангдан огоҳ бўл, инсон!

2001 йил, декабрь

ОТА ВА БОЛА

Ота дер: –Алдама сен мени, болам,
Бари қилмишингни сезиб юраман.
Агар қуйилмасанг мендан кейин ҳам,
Билиб қўй, гўримда тикка тураман.

Бола дер: –Отажон, мени биласиз,
Бирга давру даврон сура беринг-да.
Ўша қора гўрда нима қиласиз,
Мана, уйда тикка тураберинг-да.

2001 йил, декабрь

САЙЁХЛАР

Балки сайёҳларга туюлар шундок:
Нафас олиш осон бу манзилларда.
Бир зум яйрар инсон бу манзилларда,
Ташвишлардан узок, ғамлардан узок.

Балки сайёҳларга туюлар шундок:
Хорғиндек бу ернинг одамлари ҳам.
Улар ҳам қайгадир кетсам дер ҳардам,
Ташвишлардан узок, ғамлардан узок.

2001 йил, декабрь

ҚЎМИҚ БИЛАН СУҲБАТ

Йирок Европага килиб саёхат,
Битта қўмиқ билан бўлдим ҳамсуҳбат.

У деди, мен кичик қўмиқ эрурман,
Балки олам аро мен йўк эрурман.

Асло қизикмасман сиёсат билан,
Бу юртда юрибман тижорат билан.

Гўзал Европага асло йўк тараф,
Лекин бир сўз айтгум уларга қараб:

Ямокни ямокка улайди улар,
Одамгарчиликни билмайди булар.

2001 йил, декабрь

СЕВИШГАНЛАР

Хиёбонда кезар икки ёш ҳабаш,
Йигит пачоқ бурун, лаблари дўрдоқ.
Ёнида нозланар маъшуқа – махваш,
Оёқлари қийшиқ, тишлари сўйлоқ.
Дунёда хунукни изласанг агар
Булардан ортигин топмоғинг гумон.
Йигит севгилисин қучиб авайлар,
Қиз ҳам ошиғига боқар нигорон.
Ушбу манзарага бокдим-у, гўё
Бирдан кулаб тушди аршидан азал.
Қани у лайливаш – сарвиноз барно,
Қани у эр йигит – етук, мукаммал.
Демишлар, нисбийдир ҳар қандайин ҳол,
Ҳар ким ўз севгиси учун сурингай.
Анов икковлонга, балки, эҳтимол,
Қолганлар беўхшов бўлиб кўрингай.

2001 йил, декабрь

ВАТАНДОШ

Магар бир лаганда ош еган билан,
Ёки битта тилда сўз деган билан,
Улар ҳали буткул елкадош эмас.

Тўғри келса агар дили дилига,
Садоқати бўлса тукқан элига,
Улар ватандошдир ҳар зум, ҳар нафас.

2002 йил, 2 январь

ЭЪТИРОФ

Ҳар ким ўз умрини қилса сархисоб,
Турфа ходисалар тушгай ёдига.
Кимдир ариқ қазган ё чалган рубоб,
Ҳар ким баҳо бергай ўз ҳаётига.
Турфадир дунёнинг ҳатто озори,
Шодлиги ҳам турфа қадимдан-қадим,
Мен ҳам шеърлар ёздим кўплар қатори,
Лекин бошқалардан кўпроқ... алдандим.

2002 йил, 2 январь

* * *

Р. Бобожонга

Муҳаббат ҳиссини асрамоқ учун
Иморат шарт эмас, макон шарт эмас.
Синамоқ бўлсанг гар муҳаббат кучин,
Вақт-соат шарт эмас, замон шарт эмас.

Ўтли муҳаббатни куйлабсиз тўлиб,
Бир Лайли ёдининг Мажнуни бўлиб.
Уни ҳеч битта куч ололмас юлиб,
Ҳатто, таърифлашга забон шарт эмас.

2002 йил, 11 январь

БУ ЙЎЛЛАР

Боши, охири бор ҳар қандай йўлнинг,
Бу йўлларнинг эса адоғи бўлмас.
Эзгу ниятларга ошно ҳар дилнинг
Йўлини Аллоҳим ўзи бергай, бас!

Бу йўллар таратгай Ўзбекнинг шонин,
Неча манзилларда машғал ёққайдир.
Бу йўллар.. Айланиб ҳали, дунёнинг
Чаккасига гуллар таққайдир!

2002 йил, 23 август

ЁЗГИН, ДЕДИЛАР

Шоир бир шеърида куйлади гулни,
Уни ўқиганлар: – Такрор! – дедилар.
Яна бир шеърида ёзди булбулни,
Уни ҳам: –Бу – эски ашъор, – дедилар.

Шоир кунларини улади тунга,
Борликни васф этиб айлади хонинг.
Парво қилмадилар барибир унга,
Дедилар: –Бу гаплар барчаси таниш.

Шоир шеър тўқиди севгига доир,
Гўё мухаббатнинг ўтли бахшиси.
Дедилар: –Буни ҳам, эй ошиқ шоир,
Ёрингнинг ўзига ўқи яхшиси.

Нахот одамларда сўнган ақида,
Нахот шеър йўлидан озгин, дедилар?
Шоир шеър ёзганди Она ҳақида,
– Ёзабер, дедилар, ёзгин! – дедилар!

2002 йил, март

ТЕРМИЗИМ

Сен қуёш шаҳрисан, нузли бўстоним,
Ватан сарҳадида қадим кўрғоним,
Аждодлар зиёси – илму урфоним,
Сен шонли тарихим, ҳеч ўлмас сўзим,
Она диёримнинг фаҳри – Термизим.

Мишг йиллик қарвонлар изи сенда бор,
Боболар каломи мозийдан ёдгор,
Алпомиш қудрати бўлсин мангу ёр,
Сен шонли тарихим, ҳеч ўлмас сўзим,
Она диёримнинг фаҳри – Термизим.

Бахшилар созида янграб истиқлол,
Полвонлар ҳамиша курашда ҳалол,
Хур Ватан бағрида толдинг сен камол,
Сен шонли тарихим, ҳеч ўлмас сўзим,
Она диёримнинг фаҳри – Термизим.

2002 йил, март

УНИВЕРСИАДА

Мухташам майдонни тўлғизиб турган
Ватаннинг кўз нури, дилбандларидир.
Келажак боғидан чечаклар терган
Она Ўзбекистон фарзандларидир.

Бу сафлар камолот шиддатига мос,
Гўё яралгандир чақиндан, нурдан.
Мардлик ва жасорат уларга мерос
Маҳмуд Торобийдан, Амир Темурдан.

Авлоди етук юрт ғолиб ҳамиша,
Авлоди соғлом эл кўрмагай завол.
Юртбоши бор экан зафарга пеша –
Фарзандлар улғаяр, демак, баркамол!

Универсиада, бу – кўрик ва синов,
Осойиш кунларга ярашиқ дамлар.
Сизнинг юракдаги аланга, олов
Минглаб тенгдошларнинг қалб кўрин жамлар.

Хар бир қадамингиз шахдам ва ўқтам,
Маҳорат кўрғазиб, шавққа тўлғайсиз.
Омад ҳамроҳ эрур барчангизга ҳам,
Сиз Ўзбек диёрин фахри бўлғайсиз!

2002 йил, май

САНЪАТИМ

Бастакор Мутал Бурҳонов хотирасига

Ўлмагай жисмимдаги жон, санъатим,
Тоабад қалбимда иймон, санъатим.

Икки дунё мулки бирла тенг ўзинг,
Менга ҳам бўлдинг шараф-шон, санъатим.

Гоҳ Навоий, гоҳ Хайём, гоҳ Ҳофиз
Жўр бўлишди сенга гирён, санъатим.

Ғунчага хор ҳеч тараҳҳум қилмади,
Хар табассумингда исён, санъатим.

Ўтди умрим, ёр дедим, ёлғиз сени.
Зуриёдим – дилда армон, санъатим.

Сен улуг юрт мадҳи бўлдинг, минг шукр,
Тўлди шавққа еру осмон, санъатим.

Рози бўлгил, мен Мутал Бурҳон эдим,
Ёдга ол, жон Ўзбекистон, санъатим.

2002 йил, июль

ЧАЛА ИМОРАТ

Оғзин очиб ётар чала иморат,
Атрофи ўраю тошдан иборат.

Ҳар ён чакалакзор, бурган ва янтоқ,
Остона ўйилган, узилган равоқ.

Хотирами дейсан у қаттол жангдан,
Ё ёдгор асрлар қолдирган чангдан.

Қора туйнуқларда увиллар шамол,
Камиш том гижирлар маҳзун, бемажол.

Баҳор, ёз ўтади, ҳануз у чала,
Каламушлар ғуж-ғуж, кушлар ҳам гала.

Ташландик бу уйнинг соҳиби кимдир?
Ё фалак! Бу ҳолнинг сабабин билдир!

Бир қуш ярим тунда беради садо,
Саволимга жавоб қилгандай гўё:

– Не керак гапингнинг нега, негаси,
Ё шоир, ё марҳум бунинг эгаси.

2002 йил, август

ЯХШИ ОДАМ

Бир кун донишмандга бердилар савол:
Айтинг-чи, дунёда яхши одам ким?
Севиб ардоқласа элу юрт хушхол,
Чиндан яхши одам ўшадир балким?
Донишманд дедики: – Майли, хар ким ҳам
Яхши бўлгум дея хар зум уринсин.
Майли, яхшиларга ёксин у одам,
Лекин ёмонларга ёмон кўринсин!

2002 йил, август

ЖАННАТ ҚУШИ

Ю. Усмоновага

Жаннатга етишган банда яйрабди,
Оҳанг эшитилмиш даставвал унга.
Бугун боғимизда булбул сайрабди,
Тегмангиз лоақал сиз шунга...
Майли, у тўйганча таратсин оҳанг,
Тегмангиз, мухлислар, тегманг, дарғалар!
Ахир қулоқларни қилганди батанг,
Қағиллайверишиб қарғалар...

2002 йил, август

ЗИЁРАТ

Бобо набирасин етаклаб бир кун,
Қабристонга борди зиёрат учун.

Мархумларга тилаб ажру ҳаловат,
Бобо тиз чўкканча қилди тиловат.

Набира сўради: –Бобо, булар ким?
Бобо жавоб қилди: –Яхшилар, ўғлим.

Набира дафъатан сўз қотди шу он:
–Ёмонларнинг қабри қайда, бобожон?..

2002 йил, август

ИЛТИЖО

Ғоятда чарчадим,
Толиқдим ғоят,
Ҳисоб қилавериб ғанимни, ёвни.
Тирноқча яхшилик тиласанг, фақат,
Ука, ёмонлама менга бировни.

Инсон яшар ахир эзгуликка зор,
Санаб етарми у йўлларда ғовни.
Мен ҳам ором олай ҳеч курса бир бор,
Ука, ёмонлама менга бировни.

2002 йил, август

ОСОН ЭМАС

Яшаш осон эмас яхши одамга,
Алдов нимагин билмайди чунки.
Гўдак кўзи билан боқар оламга,
Мудом бошқаларга бўлади кулки.
Яшаш осон эмас яхши одамга,
Чунки ёмонликдан қилар у ҳазар.
Яхшининг кераги камдир оламга –
Ёмонларнинг дасти узун бўлса гар...

2002 йил, август

РИВОЯТ

Бир кун халойикнинг олдида ошкор
Муттаҳам ўғрининг кўлини чопдилар.
Ниҳоят жазосин олди-ку маккор!
Йиғилган одамлар таскин топдилар.
Ўғри-чи, атрофга боқиб ҳар нафас,
Сизнинг гўллингиз билгандим, дерди.
Ўша ўғирликни у кўлим эмас,
Буниси билан мен қилгандим, дерди.

2002 йил, август

ҚЎМСАШ

Ох, яхши кунларим,
Сизни қўмсайман.
Сиз энди боламнинг ўйисиз.
Ох, яхши кунларим,
Сизни қўмсайман,
Сиз энди набирам тўйисиз.
Ох, яхши кунларим,
Сизни қўмсайман,
Сиз энди эртага саломим.
Ох, яхши кунларим,
Сизни қўмсайман,
Сиз балки қолажак каломим...

2002 йил, август

ТОШКЕНТИМ

Истиқлол шавқида жўшган Тошкентим,
Юртбошим назари тушган Тошкентим.

Тонгда салом билан балқади куёш,
Унга пешвоз чиқар аввал кўдна Шош.

Буюк қопоналар, кенг, равон йўллар,
Чаманзор боғларим, фаввора, кўллар.

Мангу чарақдагай жамолинг сенинг,
Юртим камолидир камолинг сенинг.

Истиқлол шавқида жўшган Тошкентим,
Юртбошим назари тушган Тошкентим.

2002 йил, август

* * *

Тошкентим, Тошкентим, Онажон,
Элларга меҳрибон, жонажон.
Ўзбегим фахрисан, Пойтахтим,
Маърифат, зиёга бой тахтим.

Нақарот:

Қадимий Шош шаҳрим,
Юртимда бош шаҳрим.
Истиқлол йўлида
Довонлар ош, шаҳрим.

Сен улуғ аجدодлар макони,
Озод, тинч авлодлар ошени,
Меҳмондўст халқимнинг шонисан,
Табаррук Тошкентим номисан.

Нақарот:

Дарёдек жўш урган кўчалар,
Чароғон юлдузли кечалар.
Санъатим, нурафшон пешонам,
Сен ўзинг энг олий кошонам.

2002 йил, август

ЎН БИРИНЧИ ДУР

Хар йилга мен ўзни масъул сезгайман,
Йиллар шодасига бир дур тизгайман.

Фараҳбахш кунлардан то кўнглим тўлди,
Шодада дурларим ўн битга бўлди.

Хар битга дуримнинг номи бор, алҳол,
Хар бири бетакрор, юлдузлар мисол.

Озод Ватанимдан нишон ҳар бири,
Жам унда халқимнинг фаҳри, гурури.

Умр тугар балки, туганмас шода,
У инсон умридан фузун, зиёда.

Бу Хурлик маржони қолмагай ярим,
Уни тўлдиради набираларим.

2002 йил, август

ҒАЛАТИ МАНТИҚ

Ажал келса не дийдалар
Ёшланади.
Хонадонда ғам-гашвишлар
Бошланади.
Қабристоннинг ғалвасин-ку
Кўятуринг.
Зудлик билан кўчасини
Қайга қуриңг.
Анов эски симёғочни
Бўяш керак.
Кесинг дарров, кўринмасин
Манов терак.
Ўйдим-чуқур йўлларни тез
Асфальт қилиңг.
Жанозага ахир кимлар
Келар, билиңг!..
Бундай чоғда ҳамма тотув,
Эш бўлади.
Бир кечада ҳамма ишлар
Беш бўлади.
Воқеалар бирданига
Эврилсайди,
Шўрлик марҳум бир фурсатга
Тирилсайди.
Кўрар эди, маҳалласи
Нечоғ тўқис.
Кўчаси ҳам бинойидек,
Равон, текис.
Ҳолбуки, у шу йўллардан
Ўтганди-ку.

Киш-кировкада автобус ҳам
Кутганди-ку.
Босим ошиб, кўзлари ҳам
Тинган эди.
Яхда тойиб, оёғи ҳам
Синган эди.
Йўл тузалди, бироқ марҳум
Юрмай кетди.
Тиригида бу ҳурматни
Кўрмай кетди.
Гапларимдан бошқа маъно
Ахтармангиз.
Йўқни бору, борни йўқ ҳам
Деманг харгиз.
Бундай ҳолга на йиғлаб, на
Кулиш керак.
Наҳот бир иш битиш учун
Ўлиш керак.

2002 йил

БЎДИЛО

Дедим: Ёшлигимни қайтиб бер, замон,
Деги: У гулларинг пайхон бўлдило.
Дедим: Тик қилсанг-чи қаддимни, даврон,
Деги: У тоғларинг сайхон бўлдило.

Фалакка етмади чеккан унларим,
Тийра кундузларим, қора тунларим,
Бахтиёр. беармон кечган кунларим
Энди тутқич бермас жайрон бўлдило.

Йиллар жароҳатин борми давоси,
Бормикан Лукмони, борми Синоси.
Муҳаббат мулкининг нозик биноси
Хижрон сели ила вайрон бўлдило.

Бахтга зор бўлсам-да қуйладим бахтни,
Саробга термулиб, бой бердим нақдни.
Гоҳида сомондек совурдим вақтни,
Кўрганлар тамоми ҳайрон бўлдило.

Сув излаб, қумларга дуч келдим баъзан,
Мадад беролмадим дўстга дафъатан.
Ёвларим қуршади мисоли тикан,
Не-не орзуларим армон бўлдило.

Бу фоний дунёда мен ҳам бир сайёҳ,
Гоҳида шошилдим, шошилтирдим гоҳ.
Асл манзил экан у Олий даргоҳ,
Қолгани шунчаки сайрон бўлдило.

2002 йил. сентябрь

АДОЛАТ КЎЗГУСИ

Ўлтирган жойингда сакрайверма, бас,
Жимгина ором ол топган аршингда.
Қанча буюкликни қилмагил хавас,
Адолат кўзгуси турар қаршингда.

Гарчи барчамизга тақдир ҳукмрон,
Гарчи тенг қошида – чинордир, хасдир.
Пушкин аталмагай ҳар битта қурбон,
Ҳар бир қамалган ҳам Чўлпон эмасдир...

2002 йил, сентябрь

ЮПАНЧ

Бечораман, дея ўқинма, иним,
Сенга ўхшаганлар дунёда бисёр.
Бир парча нон учун, ўтсин деб куним,
Томирдан қонини бергувчилар бор.

Бахтиёр зотлар ҳам мавжуддир, бироқ,
Улар ҳам тириклик оворасидир.
Зимдан назар солсанг, шу ер – думалок –
Асли бечоралар сайёрасидир.

2002 йил, сентябрь

ОЛЛОҲНИНГ ИШЛАРИ

Оллоҳим гоҳида болага ўхшаш,
Шўхликни ёқтирар, ўйинқарокдир.
Тоғларга қарасанг – келгудай тўқнаш,
Аслида йирокдир, жуда йирокдир.

Гоҳида томоша қилай деб Халлоқ,
Бировнинг юмушин бошикага бергай.
Чунончи, бир эркак бўйса тирноқ,
Хотини ҳовлида гувала тергай.

Ҳазили оғир ҳам бўлар гоҳи дам,
Шодликка эш қилиб юборар кулфат.
Агар бир шахд қилса Яратган Эгам,
Арслонга шоқолни айлагай улфат.

Кимнинг ўз уфқида икболи кулса,
Масхара бўлмайдди ўша ягона.
Менга амалдорлик қанча ёт бўлса,
Сенга шоирлик ҳам шунча бегона.

2003 йил, 16 февраль

ЯХШИЛИК

Бу ёруғ дунёда даврини суриб,
Бировга яхшилик қилмаганлар бор.
Ва лекин бир умр яхшилик кўриб,
Унинг нималигини билмаганлар бор.

Оғир дард чеккандим мен ҳам бир замон,
Бегона элларда, дўстлардан йирик.
Мадад берган эди улуғ бир инсон,
Мен унинг сиймосин унугай қандок.

Ярқираб турибди кўксингда юлдуз,
Осмондан тушмаган у ҳам, ҳойнахой.
Кимдир сен ҳақингда айтди яхши сўз,
Шундан кўкрагингда юлдуз топди жой.

Дейдилар, дунёнинг доим бири кам,
Яхшилик қилиш ҳам осонмас биров.
Менинг назаримда, яхшиликдан ҳам,
Унинг қадрин билмоқ минг бор яхшироқ.

2003 йил, 16 февраль

ТОМЧИ ЙИФИЛМАСА ЖОМ ҲАМ ТЎЛМАЙДИ

ҚАЛАМ

Эркалангиз қаламни олиб,
Упиб қўйинг уни мулойим.
Шўрлик ўзи яланғоч қолиб,
Кийинтирар этасин доим.

1963

ҲАСАД

Идроким борича яшадим фақат,
Фаҳм этдим дунёни баимкон, қат-қат.
Ёлғиз бир жумбоққа ақлим етмади:
Қайдан тугилади, билмадим, хасад.

1968

НИГОХ

Ох, у кунлар қайтмагай зинҳор,
Ўчган муҳаббатнинг ёнмоғи душвор.
Нигоҳинг қадама қароғимга сен,
Унда тўкилмаган кўз ёшларим бор.

1969

ШОИР

Демангиз, дунёнинг ташвиши қолиб,
Ўзини ҳар ёнга уради шоир.
Тоғдай оғир юкни кифтида олиб,
Қушдай енгил бўлиб юради шоир.

1970

ЎГАЙ

Булбул ўғай эрур зоғлар орасида,
Югурик сув ўғай тоғлар орасида.
Муҳаббат дардидан бемор калблармиз,
Ўғай бўлсак не тонг, соғлар орасида.

1971

ИҚТИБОС

Ногоҳ энтикди-ю, эгилди камон,
Ўқ учди билгисиз ёқларга томон.
Кекса отасининг қаддин дол этиб,
Кетиб борар эди фарзанд шу замон.

1971

МЕН АНГЛАБ ЕТГАН ФАЛСАФА

Бозорга ўхшайди асли бу дунё,
Бозорга ўхшайди бунда ҳам маъни.
Иккиси ичра ҳам кўрмадим асло,
Молим ёмон деган бирор кимсани.

1973

БИР КИМСА

Сахро сўкмоғида бошин эгиб жим
Бир кимса кетмоқда, билмасман у ким.
Агар у сен бўлсанг, қошинга борай,
Агар у мен бўлсам, тезроқ кел, дўстим.

1975

АБАДИЙ САДО

Тинила, бу абадий садо бўлади,
Гадонинг душмани гадо бўлади.
Иккови бир-бирин егунича то
Ўртада бу дунё адо бўлади.

1975

ТАҚЛИДЧИ ШОИРГА

Тақлид қила бергин етса бардошинг,
Модомики сенда бор экан ханас.
Фақат бир қора кун кўтариб бошинг,
Асли нусхаман деб дод солмасанг бас.

1976

МИШ-МИШ

Унинг миш-мишидан ранжиманг асло,
Нима бўлса асли наслида бўлган.
Она қорниданок ўзи ҳам ҳатто
Асли миш-миш билан дунёга келган.

1977

ТАРЖИМАИ ҲОЛ

Дўстлар учрашади: – Салом! – Яхши қол!
Аслида мана шу таржимаи ҳол.
Ғанимлар дуч келар – жанг бўлар пухта,
Таржимаи ҳолга кўйилар нуқта.

1977

КОИНОТ ГУЛТОЖИ

Коинот гултожи инсондир азал,
Ундадир энг олий тафаккур, амал.
Хатто у тубанлик ичра ҳам танхо,
Ё фалак, ижодинг бунча мукаммал.

1977

НИЯТ

Хар қалай, кўлимда шарбат тўла жом,
Гар маҳзун бўлса ҳам қалбимда илҳом.
Энди бир самимий дўст ҳам топсайдим,
Бахтли санар эдим ўзни батамом.

1979

ПАНД

Оқар дарёга ҳам кимдир банд берган.
Хаёт кимга заҳар, кимга қанд берган.
Эй ғофил, саркаш деб мени камситма,
Ғаним сенга эмас, менга панд берган.

1979

ИСТАК

Орзум шул, ўчмасин ёнган чироғинг,
Юлдуздай нур сочсин чашиминг – кароғинг.
Магар чинор бўлсанг, чинордай яша,
Бевакт узилмасин бирор япроғинг.

1979

ДОНИШМАНД ДЕДИКИ

Донишманд дедики, осонни кутма,
Имкондан ортиқ бир имконни кутма.
Дарёдан дарёни талаб айлагил,
Ва лекин ҳеч қачон уммонни кутма.

1980

ЗАМИН АЙЛАНАДИ

Замин айланади, чиқади қуёш,
Харғиз кибр билан кўтармагин бош.
Оёқ остингдаги харсангни тепма,
Балки хайкал бўлар сенга ўша тош.

1982

КАЪБА

Самода юрибди хануз ёлғиз ой,
Танҳолик қийнайди уни ҳойнаҳой.
Йўқликдан ахтардим сенинг васлингни,
Ким қайга сифинса. Каъба ўша жой.

1983

ШУКР АЙТАЙ

Шукр айтай, кўп яхши умр кўрдим мен,
Гоҳ яйдоқ шамолдай даврон сурдим мен.
Лекин сени кўрсам, булут олдида
Чорасиз йўлбарсдай ҳайрон турдим мен.

1983

ИКБОЛ

Туғилсанг – бахт билан камол ўшадир.
Тарк этсанг оламни – завоқ ўшадир.
Охир чоғ тупроғинг устига келиб
Кимдир ёд айласа, икбол ўшадир.

1983

ҲАСАДГҮЙ ҲАКИДА

Ўзи оддийгина,
Кам йўқ ишида,
Тонналаб кўмир бор
Лекин ичида.

1983

ОФТОБ БОТИБ КЕТДИ

Офтоб ботиб кетди, эгилди бошим,
Юлдуздек сочилди кўзимдан ёшим.
Ҳажрингда бағримни ерга берурман,
Тун бир лаҳад бўлса, ой қабр тошим.

1984

БИЛАМАН...

Биламан, ўтади шодлик билан ғам.
Биламан, ғанимат эрур ҳар бир дам.
Пайғамбар атадим ҳар зотни, аммо,
Муридим демади ҳеч битта одам.

1984

АҚЛ ҲАҚИДА

Шунчалар гўзалсан, гўзалсан, санам,
Таърифнинг битмоққа ожиздир қалам,
Бир йигит умрини обод этардинг,
Ақл ҳам берганда фалак боқарам...

1986

ДЎСТЛАРИМ...

–Нега қаддинг эгик, нега бошинг ҳам,
Нега нигоҳингни тортади тупрок?
–Менинг ер устида танишларим кам,
Менинг ер остида дўстларим кўпроқ.

1986

ТАҚДИР ЙЎРИҒИДАН...

Тақдир йўриғидан розиман минг бор,
Менга дуч айлади сени, эй нигор.
Кўзингда поёнсиз умримни кўрдим,
Сенсиз бир лаҳзанинг ўтмоғи душвор.

1987

СОБИТЛИК

Ўчиб бораётир қапчалар калом,
Не-не битиклар ҳам йўқдир, вассалом.
Дунёда фақат бир собит суҳан бор:
У ўз фарзандингга ўзинг қўйган ном.

1987

КЎРДИМ

Соддадил одамни жуда кам кўрдим.
Борин ҳам шикаста, кўзин нам кўрдим.
Дунёда фирибгар кўп экан лекин,
Уларнинг барчасин шод-хуррам кўрдим.

1987

ЭЛ КЎЛЛАСА

Эл кўлласа, азизим, омон бўлсак, ажабмас.
Кўлламаса – ранг-рўйи сомон бўлсак, ажабмас.
Элни биздан қизганиб сўз айтгучи зотлар бор,
Улар учун бир умр ёмон бўлсак, ажабмас.

1987

ГУРУХБОЗ

Битта ўзи пашшани ҳам йиқолмайди,
У жойга ҳам битта ўзи чиқолмайди.
Қайга борса атрофига шерик тўплар,
Йўқолса ҳам битта ўзи йўқолмайди...

1987

БИР ВАҚТ БОШОҚ ЭДИМ

Бир вақт бошоқ эдим, қирларда ўсдим,
Сўнг яхлит дон бўлиб қўлингга тушдим...
Кейин-чи, ташладинг тегирмонга сен,
Кафтингда ун бўлиб турибман. дўстим.

1987

МАРД БЎЛСАНГ

Қадимдан бир гапни уқтирар хаёт:
Мард бўлсанг, ўз тўғри йўлингдан қолма.
Ўладиган бўлсанг ўз гўрингда ёт,
Бировнинг мозорин эгаллаб олма.

1987

ТААССУРОТ

Табиат кимга кун ё оз берибди,
Кимгадир халачун ё соз берибди.
Во ажаб, мана бу машноқ гадоёга
Тенги йўқ шохона овоз берибди.

1987

ХАР ГАЛ АЙЁМЛАРНИ...

Хар гал айёмларни айларман тавоб,
Гарчанд бири моддий, ўзгаси сароб.
Шўрлик она замин бирликка зор-ку,
Унга талпиниш ҳам, демак, зур савоб!

1987

ОҚШОМДАН БОШЛАНГАЙ...

Оқшомдан бошлангай одатда тонглар,
Сукутдан узилгай гулдурас, бонглар.
Бошинг букма сира, хокисор банда,
Эрга рухинг топгай олий оханглар.

1987

ҚУШ ТИЛИ

1

Бўрон, сен шам узра гувлайверма, бас,
Арслондек ўкириб чекаверма сас.
Шамни ўчирмоқлик жуда ҳам осон,
Унга етар битта “пуф” деган нафас.

2

Феълини кузатиб содда боламнинг,
Ташвишин ўйлайман чигал оламнинг.
Соддалик яхши-ку, лекин кўпинча
Иши юришаркан қитмир одамнинг.

3

Қушларнинг тилида фақат бир оят,
У инсон учун ҳам ибратдир ғоят.
Қушлар дер: –Илойим, қафасга тушма,
Тушган бўлсанг агар чикқил ниҳоят.

4

Бир хазил тўқидим бугун сенга деб,
Чақалоқ йиглайди нега “инга” деб.
“Инга-инга”сининг маъноси шулки,
Даъво қилаётир “менга”, “менга” деб.

5

Майлига, ракибинг бўлсин ҳар нима,
Ҳеч замон сен унинг ғамини ема.
Унга ҳар балони раво кўрсанг ҳам,
Тилингни суғуриб оламан дема.

6

Назар сол хаттоки етти кат ерга,
Киёс топилгайдир ўтган умрга:
Олтинга айланган яхшилар хоки,
Ёмонники эса қора кўмирга.

7

Бир дово базмининг гувоҳи бўлдим,
Шодумон даврада ўйнадим, кулдим.
Базмининг боисин сўрасам, деди:
--Бугун мен нодондан қочиб қутулдим.

8

Абдулла Қодирийга

Азалий ҳақ гапни яширмоқ нечун,
Завол йўқ энг асл истъодод учун.
Агарда қоинот тегирмон бўлиб,
Оламини янча ҳам, қолгай у бутун.

Эски алифбони дилга қилсанг жо,
 Мана бу ҳикматни унутма асло:
 Эгри ниятнюю ювуқсиз қўлни
 Сира ёқтирмайди ўша алифбо.

Халқим деб югурар ҳовучлаб жонин,
 Халқига бағишлар шуҳратин-шонин.
 Лекин шу чоқишда кета-кетгунча,
 Тозалаб боради халқнинг ҳамёнин.

1988

ТУРФА ТУЙГУЛАРНИ...

Турфа туйгуларни хуш кўрдим гоят,
Дунёнинг ўзи ҳам рангин ниҳоят!
Боқма ажабланиб сатрларимга,
Бахтим ривоятдир, ғамим ҳикоят...

1990

ДУНЁ ЙЎРИҒИ

Дунёнинг ғалати йўриғига бок,
Кимга айш ташнаю кимга дор мушток.
Лекин ҳаммасидан маъно биттадир:
Қурбон олдин кетар, жаллод кейинроқ.

1991

ШУДҒОРДА...

Шудғорда қарғалар тўдасин кўрсанг,
Сира ажабланма, бўлма хангу манг.
Сен ерни ағдариб, шудғор қилган чоғ
Юзага чиққанди қурту чувалчанг.

1991

ИККИ МУСУЛМОН

Эҳром кийиб олган икки мусулмон
Бир-бирин сўкишиб чой талашарди.
Асли билмасдилар, шу зум икковлон
Дўзахнинг тубидан жой талашарди.

1992

АДАША-АДАША

Кезиб бу шаҳарни балки ҳоргайсан
Ва лекин Аллоҳга дилинг ёргайсан.
Адаша-адаша Маккани топдинг,
Энди адашсанг гар қайга боргайсан.

1992

ҚУЛ ВА ҚУЁШ

Демасман, зулматда мудом фарёд қил,
Ҳиммат нури билан дилни обод қил.
Расулulloҳ демиш: – Ошма ҳаддингдан,
Қуёш тутилганда қулни озод қил!

1992

ХАЛҚНИ АСРАСАНГ

Хеч кимса девор билан ажралганмас оламдан,
Вужудингга туташдир тегрангдаги шу хилкат.
Яхшилик қил ҳаммага, қайтажак ўзингга ҳам,
Сен ўзингни асрайсан халқни асрасанг факат.

1992

ШЕЪР, ФАРЗАНД...

Шеър, Фарзанд, Яхшилик – мисли полапон,
Тарқалиб кетдилар ҳаммаси ҳар ён.
Оламда қанчаки ёмонлик бўлса,
Ёпирилиб келдилар бари мен томон.

1992

ОДАМИЙЛИК

Бир кун тўкин бўлар юпқа дастурхон,
Зарбоф бўлмаса ҳам кийгайсан чопон,
Лекин одамликни унутар бўлсанг,
Уларнинг барчаси хайф сенга, инсон!

1992

ҲАҚ СЕВГАЙ

Ҳақ севгай ўзига ёр бандаларни,
Дилида иймони бор бандаларни.
Тақаббур бошларни пастрокқа эгса,
Юқсакка кўтаргай қор бандаларни.

1992

ПАЙДО БЎЛГАНИДА...

Пайдо бўлганида замин ва замон,
Аввал яралгандир дарахт ва ҳайвон.
Бул икки соддани алдамоқ учун
Ақлини пеш қилиб чиққан сўнг Инсон.

1994

БИР ЙЎЛ ЧЕККАСИДА...

Бир йўл чеккасида ётибман нолон,
Чорасиз бўлсам-да, мен ҳам тирик жон.
Устимга отингни сояси тушиди,
Жилловини нари тортсанг-чи, нодон.

1994

БАЛКИ ЧАМАН БЎЛАР...

Балки чаман бўлар дашти Карбало,
Балки, беҳишт мавжуд юлдузлар аро.
Менинг Ўзбекистон – Ватаним бордир,
Уларнинг баридан аълорок, аъло!

1994

БОЗОР ИҚТИСОДИ

Шеърим, айтган сўзим, ба ҳукми замон,
Тарқалиб кетдилар ҳаммаси ҳар ён.
Қалбларда тинч-тотув яшарми улар,
Бозор иқтисоди билан ёнма-ён.

1994

АЧИНМА

Ачинма шоирга хорлиги учун.
Ёки парча нонга зорлиги учун.
Билиб кўй, аслида яшайди шоир,
Дунёда муҳаббат борлиги учун.

1994

АМУДАРЁГА

Кимлигимни билар эдим озрок,
Билар эдим суюклигимни.
Амударёни кўрганда бирок
Билиб қолдим буюклигимни.

1995

ЭЗГУЛИК ПОСБОНИ

Дўстим, Ҳақ деганни кўлагин фақат,
Парвоз қилар бўлса – осмони бўлгил.
Ёвузликка қарши қудратинг кўрсат,
Мудом эзгуликнинг посбони бўлгил.

1996

ЎЗБЕКИСТОН УЧУН ДЕНГИЗ ЎЗИНГИЗ

1

Аллоҳим қайда деб бермагил сўрок,
Яхшиси, мана бу манзарага бок:
Қозоннинг ичида оташин тафт бор,
Оловнинг ўзини кўрмассан бирок.

2

Билмасдан бировни ранжитма, болам,
Билмасдан бировни мактамагин хам.
Ғунчанинг бағри қон дейди шоирлар,
Бирок очилганда не чоғлик кўркам.

3

Эй инсон, назар сол ўнгу сўлингга,
Муносиб баҳо бер ушбу йўлингга:
Молни бўқиртириб сўясан, аммо
Ўқрайсан, зирапча кирса қўлингга!

4

Жаннат дер: –Хуш келдинг,эй қарам аҳли,
Аъроф дер: –Сабр қил, эй алам аҳли.
Бу ерда ҳеч банда жавобсиз қолмас,
Дўзах дер: –Ён энди, муттаҳам аҳли.

5

Ҳис этиб дунёнинг шодлигин, ғамин,
Улуғ бир ҳикматга бўлганман амин:
Яхшию ёмонни кўтараркан тенг,
Шу боис, она деб ном олмиш замин.

6

Ўзбегим, муносиб посбонларинг бор,
Сарҳадларда пўлат қалқонларинг бор.
Сен улуғ Темурнинг зурёдидирсан,
Мангуберди каби ўғлонларинг бор.

7

Халқимнинг истиклол аҳди мангудир,
Буюк давлатимнинг тахти мангудир.
Келажак кўзимиз қароғи бўлса,
Жажжи фарзандларнинг бахти мангудир.

8

Эй Ажал, мен сендан қўрқмасман ҳеч ҳам,
Рўбарў келмоққа тайёрман ҳар дам.
Сабаби биттадир, сабаби битта:
Сенга дуч келдилар Отам ва Онам!

9

Тикланиш бир ёнда, нураш бир ёнда,
Жавоб бир ёндаю сўраш бир ёнда.
Бу қўхна дунёни тинч кўрмадим ҳеч,
Аҳиллик бир ёнда, кураш бир ёнда.

10

–Афсус, жахонаро денгизимиз йўк...
Гоҳо ўқинч билан янграр сўзингиз.
Лекин, Ислом ака, менинг кўнглим тўк:
Ўзбекистон учун денгиз ўзингиз!

1998

УРИНМА, БОЛАКАЙ

Уринма, болакай, уринма, ҳарчанд
Бағрингни мен каби тиглай олмассан.
Мен каби қувониб, қуларсан гарчанд,
Лекин мен сивгари йиғлай олмассан.

1998

МУКОФОТ

Кўлу тўқайларда юради лайлак,
Поланонлар ризкин теради лайлак.
Поланонлар эса оғзини очиб,
Ўйлайди, мукофот беради лайлак.

1998 йил

САБОК

Мана бу ҳикматга, дўстим, сол қулоқ,
Балки сену менга бўлгай бир сабоқ.
Посбоннинг қовоғи уйилган бўлса,
Хатто жаннатга ҳам тортмайди оёқ.

2000 йил, 4 декабрь

СЎЗ

Сўз асли пайғамбар,
У боис балки
Одамзот таниган ўз Худойини.
Эриган темирнинг томчиси каби
Ўртаб юборар у теккан жойини.

2001 йил, декабрь

ДЎСТЛИК

Биз битта дарахтнинг шохчаларимиз,
Бир боғнинг туташган боғчаларимиз.
Замин кoinотда бир тоғ бўлса, биз –
Бир-бирин суяган тоғчаларимиз.

2002 йил, 13 январь

НАВОЙЙ

Абадият билан қай сўз эгизак,
Балки яхши орзу, яхши ниятдир?
Мангулик англанар Навойй десак,
Навобийнинг ўзи Абадиятдир.

2001 йил, 6 февраль

СИЗНИНГ БОРЛИГИНГИЗ...

Мавжудлигим балки ўзимга керак,
Таҳтим оиламнинг балки тахтидир.
Ислом ака, Сиз бор – биз голиб бешак,
Сизнинг борлигингиз халкнинг бахтидир.

2001 йил, 22 март

УСТОЗ

Дедилар, дунёда асли ким азиз,
Айтдилар, устоздир, устоз бегумон.
Тағин айтдиларки, азиз шубҳасиз
Устозин кадрига етолган Инсон.

2002 йил, август

МУТОЙИБА

Дунё кенг, шаталок отиш мумкиндир.
Ёки харсангтошдай ётиш мумкиндир.
Эсиргап айтгандек, хақиқий дўстни
Сотиб олиб бўлмас, сотиш мумкиндир.

2002 йил, сентябрь

ШЕЪР

Тўй қил, ошинга ҳам шеър ёзилгайдир,
Тўлган ёшинга ҳам шеър ёзилгайдир.
Сен шеърга беписанд бокма, эй нодон,
Ўлсанг тошинга ҳам шеър ёзилгайдир.

2002 йил, сентябрь

МУАЛЛИМ

Шоирга дедилар:
– Сиз бахтли инсон,
Халқингиз ардоқлар, ҳамма танийди.
Шоир жавоб қилди:
– Менда бир армон:
Муаллим десалар мени қанийди!

2002 йил, сентябрь

ОМАД

Шогирд хитоб қилди устозга қараб:
– Омадим келмади сира, во ажаб!
Устоз жавоб қилди: – Сиз кўп, омад оз,
Ҳаммага етмайди омад. Шу сабаб.

2002 йил, 1 октябрь

ЎГИТ

Мана, ўтиб олдинг асал ойидан,
Энди сув ичгайсан турмуш сойидан.
Етти ўлчаб бир кес, етмиш ўлчаб кес,
Лекин кес Ёшулли айтган жойидан.

2002 йил, 1 октябрь

САВОБ

Савобдир, жилгага сойсан, деб айтсанг,
Ё хунук аёлга ойсан, деб айтсанг.
Бойни камбағал де, хурсанд бўлади,
Камбағалга эса бойсан, деб айтсанг.

2002 йил, 10 октябрь

ЖАННАТ

Кўзларинг тубидан тошимен макон,
Кириқларинг бўлди панжарасимон.
Бул ажиб жаннатга ноил бўлганнинг
Ҳақкига лабларинг ўқирди Қуръон.

2002 йил, 12 октябрь

АРМОН

Бир дўстим дер эди: – Гарчи қорним тўк,
Бир инсон умрини яшадим тўлик.
Кўрдим бойликни ҳам, мартабани ҳам,
Лекин ўз уйимда кун кўрганим йўк.

2002 йил, 12 октябрь

ИНСОН

Биринг юлдузларни кўзлайсан, Инсон,
Биринг мангуликка битасан дoston.
Биринг тор кўчага номим кўяй деб,
Елиб-югурасан эрта-кеч сарсон.

2002 йил, 14 октябрь

ХАЛҚ

Дунёда мантиксиз ҳеч иш бўлмайди,
Томчи йиғилмаса жом ҳам тўлмайди.
Биз томчи эрурмиз, халқ эса уммон,
Халқ ўлмас, томчи ҳам, демак, ўлмайди.

2002 йил, 16 октябрь

КАДР

Яхшиларни ўтқиз уйнинг тўрига,
Тан бер инсонларнинг асл – зўрига.
Ва лекин ҳеч қачон топшира кўрма
Донони нодонга, қўйни бўрига.

2002 йил, 21 октябрь

ХУСУМАТ

Кўролмасанг бировни сувига банд бергайсан,
Заҳар солиб ошига, ёвига қанд бергайсан.
Кўролмасанг подшоҳни камситгайсан юртин ҳам,
Чавандозни кўролмай отига панд бергайсан!

2002 йил, 21 октябрь

ҚИЁФА

Кўрингай дунё бор қиёфасида:
Гоҳ сичқон, гоҳи мор қиёфасида.
Азройил дер эмиш: – Мен эса баъзан
Кўрингум шифокор қиёфасида.

2002 йил, 27 октябрь

ХУРСАНДЧИЛИК

Одам кучди бир кун Шайтон – жононни,
Бу ҳол хурсанд қилди ҳар икковлонни.
Шайтон дер: – Одамни йўлдан урдим-ку,
Одам дер: – Кўрмовдим фақат шайтонни.

2002 йил, 28 октябрь

АФАНДИ

- Қуй етаклаб ўтди-ку биров,
- Менга нима, деди Афанди.
- Сизникига қараб кетдиёв,
- Сенга нима, деди Афанди.

2002 йил, 28 октябрь

ШАЙТОН

Шайтон – шайтон эди, текканди жонга,
Одам Ато тутиб тикди қозонга.
Сўнг роса қовурди, еб ҳам тугатди,
Шайтон шод, кирганди у энди қонга!

2002 йил, 30 октябрь

ВАҚТ

Сув келаётир, дейди битта набирам,
Сув кетаётир, дейди бошқаси шу дам.
Мен улар фикрига бир сўз демадим,
Чунки ҳақ эди-да иккаласи ҳам.

2002 йил, 31 октябрь

ОҚСАРОЙ

Қанча жаҳонгирлар изсиз йўқолди.
Мозий барчасини бағрига олди.
Нияти оқ экан Соҳибқироннинг,
Ундан мангу ёдгор – Оксарой қолди.

2002 йил, 1 ноябрь

ЭПИГРАММА

У ҳамма-хамманинг теккан жонига,
Заққум сингиб кетган бутқул қонига.
Ундан ҳазар қилар ҳатто ажал ҳам,
Чақирса кучук ҳам келмас ёнига.

2002 йил, 12 ноябрь

ЁЛҒОН

Аввал ҳилол бўлиб кўринди Ёлғон,
Сўнгра қулоч ёзди улкан ёйсимон.
Роса кучга кириб тўлин ой бўлгач,
Дунёни Ёлғон деб айлади эълон.

2002 йил, 14 ноябрь

ЛАЙЛАТУЛ-ҚАДР

Қадр кечасида жами мусулмон
Аллоҳ неъматига кўз тикар гирён.
Ҳар йили бир бора юз берса ҳамки,
Мен уни кутгайман ҳар тун нигорон.

2002 йил, 2 декабрь

ЖУМБОҚ

Қадим донишмандлар демишлар бундок:
– Уч одамнинг бири Хизр эрур, бок.
Мен-ку ишонаман, Хизрдир бири.
Қолган иккови ким? Буниси жумбок!

2002 йил, 2 декабрь

СОВҒА

Шамол эсар эди тўхтамай кирдан,
Одам ҳам учарди илдамрок нурдан.
Сизга бир совғам бор дегандим, ажаб,
Улар иккиси ҳам тўхтади бирдан!

2002 йил, 4 декабрь

ИЛТИЖО

Дунёдан ўтаркан улуғ бир даҳо,
Худого сўнги бор қилди илтижо:
– Мендан сўнг номимни бирор зурёдим
Пеш килиб юрмаса дейман, Илоҳо!

2002 йил, 20 декабрь

ТИЛАК

Танграм, ҳар банданга ўзинг қил шафқат,
Жисмига қувват бер, руҳига рағбат.
Ахир нималарни орзу қилмас у,
Фақат эзгуликка йўл бергин, фақат.

2002 йил, 31 декабрь

МЕҲР

Майли, гўзалликка битайлик дoston,
Майли, муҳаббатга фидо бўлсин жон.
Лекин жиндек меҳр кўргазса ёринг,
Уларнинг баридан афзалдир, ишон!

2003 йил, 6 январь

ДАЪВО

Бир шапалоқ урди гадони гадо,
– Исмиб Худо, – деди, – қилабер даъво.
Даъвогар козига дод солиб борди:
– Мени Худо урди, урди-ку Худо!

2003 йил, 6 январь

ДУНЁ

Учрашди дунёнинг икки зўр пири,
Уларни кийнарни дунёнинг сири.
Бири йиглаб дерди: – Уни тушундим,
– Тушунмадим, – дея йиеларди бири.

2003 йил, 10 январь

ПОСБОН

Ўғлим, ҳақ деганни қўллагил фақат,
Парвоз қилар бўлса – осмони бўлгил.
Ёвузликка қарши қудратинг кўрсат,
Мудом эзгуликнинг посбони бўлгил.

2003 йил, 14 январь

СЎҚМОҚ

Сўқмоққа беписанд боқма, эй ўғлон,
Ажина йўли деб қилмагил гумон.
Наинки шоқоллар ўтгайдир бундан,
Арслон ҳам ўтгайдир тоҳи-тоҳи он.

2002 йил, 16 ноябрь

ДИАЛЕКТИКА

Хар иш бир-бирига боғлиқ туюлгай,
Агар ерни ўйсанг – туپроқ уюлгай.
Сенинг ковоғингдан қор ёғса агар,
Менинг кўзларимдан ёмғир қуюлгай.

2003 йил, 20 январь

КАРЗ

Дилингга жойлаб ол ушбу каломни:
Вақтида узиб кўй қарзу саломни.
Токи, ажринг сўраб болаиғ бир умр
Етаклаб юрмасин домла имомни.

2003 йил, 23 январь

КАРОМАТ

Кудукда сув азиз, тандирда-чи – нон,
Тоғларнинг бисоти неча-неча кон.
Бел боғлаб майдонга чиқдингми, энди
Сен ҳам бир каромат кўрсат, эй ўғлон!

2003 йил, 24 январь

БУЮКЛИК

Тавоб қил, майлига, яхшилар изин,
Лекин, ет кадрига буюклик сўзин.
Кимнидир элу юрт бошга кўтаргай,
Буюклар кўтаргай эл-юртнинг ўзин!

2003 йил, 29 январь

ҲИКМАТ

Шундоқ ҳикмат билан гўзалдир ҳаёт:
Хар кимга нияти бўлгайдир қанот.
Меҳру муҳаббатга лойикдир асли –
Меҳру муҳаббатни кадрлаган зот!

2003 йил, 20 январь

ИСМ

Исмда нима айб,
Бир аравақаш
Болаларини йиғиб, койирди яккаш:
Одам бўлмадинг-а, Шохжаҳон ўғлим,
Комрон бекорчисан, Хумоюн саркаш.

2003 йил, 15 февраль

НУСХА

Кайси жойда кўрсатмасин қорасини,
Бузоди у одамларнинг орасини.
Қочгандан ҳам бир нимани юлиб олар.
Қувгандан ҳам талаб қилар порасини.

2003 йил, 15 февраль

БИЗ

Матлаб бир бўлмаса – жам бўлмагаймиз,
Жам бўлсак – бошимиз ҳам бўлмагаймиз.
Жам қилсак инсофу диёнатни ҳам,
Дунёда ҳеч кимдан кам бўлмагаймиз.

2003 йил, 17 февраль

ШИКОЯТ

Битта сўзинг билан дунёлар бунёд,
Битта ишорангдан ҳаммаси барбод.
Эътибор қилмадинг фақат Ўзингга,
Сенга боғлиқ дил ҳам бўлмади обод.

2003 йил, 2 март

ПАСТНАЗАР

Баланд бўлса ҳамки мартабанг магар,
Сен элнинг наздида тубан, пастназар.
Кўрсанг бир тангани, жондан ҳам кечиб,
Пиёда кетгайсан Хиротга қадар.

2003 йил, 2 март

АЁЛ

Кимдир бир юмушдан юзини бурди,
Кимдир ваъда берди, ким хаёл сурди.
Аёлни улуғлаш навбати етгач,
Ҳамма «лаббай» дея ўрнидан турди.

2003 йил, март

ОНА

Бир умр ахтардим самимиятни
Ва уни оналар кўзида кўрдим.
Учратай дегандим абадиятни,
Уни ҳам онанинг ўзида кўрдим.

2003 йил, март

ОЛДИНГИ ДАФТАРЛАРДАН

ҚАЙРАҒОЧ

Ассалом, азизим, қайрағоч оға,
Балки мен жиянман, сен менга тоға.

Фарқимиз биттадир: Сенинг тилинг йўк,
Юрарга оёгинг, кетар йўлинг йўк.

Лекин бахтлидирсан, соя солурсан,
Баҳра олганлардан дуо олурсан.

Тоғажон, менинг-чи, аҳволим мушкул,
Мендан паноҳ топган қарғайди нукул,

Битта илтимос бор: ўрин алмашсак,
Мен ҳам дарахт каби яшасам андак.

Сен-чи, бу дунёга инсон бўлиб бок,
Майли, бир кун мени ўтин қилиб ёк.

1981

* * *

Бириш-кетин ўтиб борар
асрларнинг карвонлари,

Ох, нечоғлик хатарлидир
унинг ошар доволари.

Ипсон зоти муродига
азал-абад етар эди,

Ушалеа гар умидвор зот –
Навойининг армонлари!

Фурсат келди, дўсту ғаним
кимлигини билай бу кун,

Жамъи башар фарзандига
саодатлар тилай бу кун,

Кўкка боқиб саҳар чоғи,
илтижолар қилай бу кун,

Нурга тўлсин азиз бобом
Алишернинг маконлари.

1991 йил, сентябрь

УРУМЧИДА БАҲОР

Урумчига нечун кечикдинг, баҳор,
Нега чечакларинг кеч очилмоқда.
Нечун чинорларинг ёзмайди виқор,
Нечун боғлар атри кеч сочилмоқда.

Урумчи боғлари айлайди жавоб:
Меҳмоним, бир сирга айланг эътибор.
Энг улуғ манзилни этгали тавоб
Пастдан юксакликка ўрлайди баҳор.

1991 йил, Урумчи.

МУРАББИЙ

Қулдуг айта билиш мумкинми Сизга,
Тойилган чоғимда тутган эй Одам!
Балки Акамдирсиз, балки Сиз Ўзга,
Балки Сиз хайрихоҳ бутун бир олам.

Балки мўъжазгина меним ҳаётим
Тушди бошингизга оқ тола бўлиб.
Рози бўлур эдим бир умр токим –
Шу ойдин шуълага кетсам йўғрилиб.

Мен ҳам англайдурман – Ҳаёт бу нима,
Яхшилик, разолат, ўкинч ҳам савоб.
Ҳайҳот, бу оламда камдир биргина
Яхшилик аталган туйғу бир ноёб.

Сокин кўчаларда кезаман шодон,
Хушбахтмен, билмайман кимдан? Ва нега?
Ох, печоғ фараҳли экан бу осмон!
Инсонмен, раҳматим айтурман Сенга...

1990

МУНДАРИЖА

Шоир юраги	3
Ўзбекистон асри	5
Ўзбекмағ	7
Буюк китоб	8
Бир қарасам.....	9
«Дейдилар: –Чақнаган қайси юрт эрур...»	10
Озод республикам	11
Йўлтўсар	12
Икки шоир	13
Жазо топқусидир.....	14
Ажрим	15
Олий неъмат	16
Гулливер	18
Надомат	19
Туш	20
«Стадион гувлайди...»	21
«Меъмор умр бўйи...»	22
Мен фақат.....	23
Актёр	24
Йўқлов.....	25
Сирли олам	26
Ўтинч	28
Қадах	29
Наврўз	30
Ҳамма гап шунда.....	31
Ватан учун яшайлик	32
Саҳарлик	33
Жонибек	34
Огохлик	35
Ота ва бола	35

Сайёҳлар	36
Қумиқ билан суҳбат	37
Севишганлар	38
Ватандош	39
Эътироф	40
«Муҳаббат хиссини...»	41
Бу йўллар	42
Ёзгин дедилар	43
Термизим	44
Универсиада	45
Сағъатим	46
Чала иморат	47
Яхши одам	48
Жаннат қуши	49
Зиёрат	50
Илтижо	51
Осон эмас	52
Ривоят	53
Қўмсан	54
Тошкентим	55
«Тошкентим, Тошкентим...»	56
Ўн биринчи дур	57
Ғалати мантик	58
Бўлдило	60
Адолат кўзгуси	61
Юпанч	62
Оллоҳнинг ишлари	63
Яхшилик	64
Томчи йиғилмаса жом ҳам тўлмайди	65
Олдинги дафтарлардан	105
Кайрағоч	105
«Бирин-кетин ўтиб борар...»	106
Урумчида баҳор	107
Мураббий	108

Адабий-бадший нашр

АБДУЛЛА ОРИПОВ

ШОИР ЮРАГИ

Тошкент «Маънавият» 2003

Мухаррир У. Қўчқор

Расҳом А. Мамажонов

Техн. муҳаррир Т. Золотилова

Мусаҳҳих С. Абдусаматова

Теришга 26.02.2003 й.да берилди. Босишга 07.03.2003 й.да рухсат этилди. Бичими 70X90 $\frac{1}{32}$ Таймс гарнитураси. Офсет босма усулида босилди. Шартли б.т. 4.09. Шартли кр.-отт. 4.54. Нашр т. 2.46. 5000 нусха. Буюртма № К-9588. Нархи шартнома асосида.

«Маънавият» нашриёти. Тошкент, Буюк Турон, 41-уй. Шартнома 28-03.

Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигининг Тошкент матбаа комбинатида чоп этилди. 700129. Тошкент, Навоий кўчаси, 30-уй. 2003.

0-68

Орипов, Абдулла.

Шоир юраги: Шеърлар. -Т.: «Маънавият»,
2003.-112 б.

ББК 84(5У)6-5